

**פרשת נח תשפ"ו**

**נח אינו אב**

**לעי"נ חנוך בן חיים יוסף הלוי גוטמן ז"ל**

**בראשית פרק ה**

**רש"י** (כח) וַיְחִי לְמֹדָד שְׁתַּיִם וּשְׁמָנִים שָׁנָה וּמָאֵת שָׁנָה וַיּוֹלַד בֶּן : (כט) וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעַשְׂנוּ וּיְמַעַצְבוּן יְדֵינוּ מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה יְקוֹק : (ל) וַיְחִי לְמֹדָד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת נֹחַ חֲמֵשׁ וַתְּשָׁעִים שָׁנָה וַחֲמֵשׁ מָאֵת שָׁנָה וַיּוֹלַד בָּנִים וּבָנוֹת : (לא) וַיְהִי כָּל יְמֵי לְמֹדָד שְׁבַע וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְשִׁבַּע מָאוֹת שָׁנָה וּמָאתַיִם : (לב) וַיְהִי נֹחַ בֶּן חֲמֵשׁ מָאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלַד נֹחַ אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת :

**רש"י** (כח) וַיּוֹלַד בֶּן - שממנו נבנה העולם : (כט) זה ינחמנו - ינח ממנו את עצבון ידינו, עד שלא בא נח לא היה להם כלי מחרישה והוא הכין להם, והיתה הארץ מוציאה קוצים ודרדרים כשזורעים חטים, מקללתו של אדם הראשון, ובימי נח נחה, וזהו ינחמנו, ינח ממנו. ואם לא תפרשהו כך, אין טעם הלשון נופל על השם, ואתה צריך לקרות שמו מנחם : (לב) בן חמש מאות שנה - אמר רבי יודן מה טעם כל הדורות הולידו למאה שנה וזה לחמש מאות, אמר הקדוש ברוך הוא אם רשעים הם יאבדו במים ורע לצדיק זה, ואם צדיקים הם אטריח עליו לעשות תיבות הרבה, כבש את מעיינו ולא הוליד עד שהיה בן חמש מאות שנה, כדי שלא יהא יפת הגדול שבבניו ראוי לעונשין לפני המבול דכתיב (ישעיה סה כ) כי הנער בן מאה שנה ימות, וראוי לעונש לעתיד, וכן לפני מתן תורה : **את שם ואת חם ואת יפת** - והלא יפת הוא הגדול, אלא בתחלה אתה דורש את שם שהוא צדיק, ונולד כשהוא מהול, ושאברהם יצא ממנו וכו' :

**בראשית פרק ו**

**רש"י** (ט) אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תְּמִים הָיָה בְּדַרְתּוֹ אֶת הָאֱלֹהִים הַתְּהַלְּףָה נֹחַ : (י) וַיּוֹלַד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת : (יא) וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חָמָס : (יב) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בְּשָׂר אֶת דְּרָכָהּ עַל הָאָרֶץ : (יג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִנְחָ קַץ כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ :

**רש"י** (ט) **אלה תולדות נח נח איש צדיק** - הואיל והזכירו ספר בשבחו, שנאמר (משלי י ז) זכר צדיק לברכה. דבר אחר ללמדך, שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים : **בדורותיו** - יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום : **את האלהים התהלך נח** - ובאברהם הוא אומר (יז א) התהלך לפני, (כד מ) אשר התהלכתי לפניו, נח היה צדיק סעד לתומכו, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו : **התהלך** - לשון עבר, וזהו שמושו של למד בלשון כבד, משמשת להבא ולשעבר בלשון אחד, (שם יג יז) קום התהלך להבא, התהלך נח, לשעבר, (ש"א יב יט) התפלל בעד עבדיך להבא, (מלכים א ח מב) ובא והתפלל אל הבית הזה, לשון עבר, אלא שהווי"ו שבראשו הופכו להבא : (יא) **ותשחת** - לשון ערוה ועבודה זרה, כמו (דברים ד טז) פן תשחיתון, כי השחית כל בשר וגוי' : **ותמלא הארץ חמס** - גזל : (יב) **כי השחית כל בשר** - אפילו בהמה חיה ועוף נזקקין לשאינן מינן : (יג) **קץ כל בשר** - כל מקום שאתה מוצא זנות ועבודה זרה, אנדרלמוסיה באה לעולם והורגת טובים ורעים : **כי מלאה הארץ חמס** - לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל : **את הארץ** - כמו מן הארץ, ודומה לו (שמות ט כט) כצאתי את העיר, מן העיר, (מ"א טו כג) חלה את רגליו, מן רגליו. דבר אחר את הארץ עם הארץ, שאף שלשה טפחים של עומק המחרישה נמוחו ונטשטשו :

**בראשית פרק ז**

**בראשית פרק ז** וַיִּקְרָא לְנֹחַ בַּאֲתָהּ וְכָל בְּיַתְדָהּ אֶל הַתְּבֵהּ כִּי אֲתָדָהּ בְּיַתְדָהּ לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה :

**רש"י**

**כי אותך ראיתי צדיק** - ולא נאמר צדיק תמים. מכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו :

**בראשית פרק יח**

**רש"י** (כג) וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הָאֵף תִּסְפָּה צַדִּיק עִם רָשָׁע : (כד) אוֹלֵי יֵשׁ חַמְשִׁים צַדִּיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הָאֵף תִּסְפָּה וְלֹא תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן חַמְשִׁים הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ : (כה) חָלְלָה לָךְ מַעֲשֵׂת בְּדָבָר הַזֶּה לְהַמִּית צַדִּיק עִם רָשָׁע וְהָיָה כְּצַדִּיק כְּרָשָׁע חָלְלָה לָךְ הַשֹּׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט :

**רש"י** (כג) **ויגש אברהם** - מציינו הגשה למלחמה (ש"ב י יג) ויגש יואב וגוי', הגשה לפיוס (להלן מד יח) ויגש אליו יהודה, והגשה לתפלה (מלכים א' יח לו) ויגש אליהו הנביא, ולכל אלה נכנס אברהם, לדבר קשות, ולפיוס ולתפלה : **האף תספה** - הגם תספה. ולתרגום של אונקלוס שתרגמו לשון רוגז, כך פירושו האף ישיאך שתספה צדיק עם רשע : (כד) **אולי יש חמשים צדיקים** - עשרה צדיקים לכל כרך וכרך, כי חמשה מקומות יש : (כה) **חלילה לך** - ואם תאמר לא יצילו הצדיקים את הרשעים, למה תמית הצדיקים : **חלילה לך** - חולין הוא לך, יאמרו כך הוא אומנתו, שוטף הכל, צדיקים ורשעים, כך עשית לדור המבול ולדור הפלגה : **כדבר הזה** - לא הוא ולא כיוצא בו : **חלילה לך** - לעולם הבא : **השופט כל הארץ** - נקוד בחטף פתי"ח ה"א של השופט לשון תמיה, וכי מי שהוא שופט לא יעשה משפט אמת :